

Boris Štefanec, predsednik Komisije za preprečevanje korupcije

Nestrokovni ali celo formalno neobstoječi postopki za izbor kadrov v organih upravljanja in nadzora dopuščajo sodelovanje posameznikom, ki ne izkazujejo niti potrebne strokovnosti niti nujne stopnje osebne integritete.

ŠKODLJIV VPLIV POLITIČNIH POVEZAV

Zaključuje se šesto leto, ko v Republiki Sloveniji skoraj ne mine dan, da ne bi govorili o gospodarski krizi. Krizi, ki je povsem razgalila naše gospodarstvo, gospodarsko-politične mreže in vso prefinjenost političnega upravljanja gospodarskega sistema. Skoraj 20 let smo bili priča relativno uspešni zgodbi, zgodbi, na katero so se interesne skupine in elite sklicevale vsakokrat, ko so strokovne in utemeljene kritike našega gospodarskega sistema dosegle javnost.

Slovenija je svojo pot kapitalizma začrtala že takoj na začetku 90-ih let prejšnjega stoletja, ko je bil izbran način lastninjenja družbenega premoženja. Najpomembnejše dejstvo, ki je imelo in še vedno ima odločilen vpliv na potek razvoja slovenskega gospodarstva, je dejstvo, da je po končanem procesu lastninskega preoblikovanja precejšen del lastništva slovenskega gospodarstva ostal v rokah države in bil s tem izpostavljen tveganjem, s katerimi se podjetja v povsem zasebni lasti ne soočajo.

To so tveganja, ki izvirajo iz tesne povezanosti s političnimi elitami, in tveganja, ki izhajajo iz dejstva, da si politične stranke v Sloveniji prilastijo državna podjetja in z njimi tudi dobršen del javnega premoženja.

Čeprav smo v Sloveniji vse obdobje tranzicije, pa tudi po vstopu v Evropsko unijo, slutili, da je državno upravljanje gospodarstva povezano s tveganji, ki smo jih poimenovali šele v zadnjem obdobju in jim danes pravimo korupcija, nasprotje interesov, nezdružljivost funkcij, omejitve poslovanja in nedovoljeni vplivi, je bilo dejanskih dokazov o njihovem obstoju razmeroma malo ali skoraj nič. O etiki poslovanja in odgovornem upravljanju se v politiki in javnosti ni razpravljalo, institucije, ki bi nezakonitosti morale preganjati, pa niso pravilno delovale, niso imele zadostnih pooblastil ali pa jih sploh ni bilo.

Komisija za preprečevanje korupcije je v zadnjih letih naredila pomembne korake v smeri

večjega zavedanja o pomenu odgovornosti, transparentnosti ter osebne in družbene integritete. V svojih preiskovalnih postopkih je ugotovila številne nepravilnosti in z njimi seznanila javnost. Tako je denimo opozorila na netransparentne in nepregledne postopke odločanja o kreditih, ko so v bankah, kjer ima država večinski delež ali prevladujoč vpliv, o naložbah odločali na podlagi političnih, poslovnih in osebnih povezav. Ugotovila je tudi, da so bile odločitve, ki so vodile v očitno pridobitev koristi le za določene posameznike in v očitno škodo družb pod prevladujočim vplivom države, sprejete brez identifikacije konkretnih oseb, ki so sprejele posamezne poslovne odločitve; ni treba posebej poudarjati, da je ugotavljanje odškodninske ali kazenske odgovornosti v primerih takšnih zlorab bistveno oteženo oziroma celo onemogočeno.

Še vedno Slovenija stopica za najrazvitejšimi v smislu iskanja najboljših vodilnih in nadzornih kadrov. Nestrokovni ali celo formalno neobstoječi postopki za izbor kadrov v organih upravljanja in nadzora dopuščajo sodelovanje posameznikom, ki ne izkazujejo niti potrebne strokovnosti niti nujne stopnje osebne integritete. Ustrezna suverenost in politična neodvisnost posameznega člana organa upravljanja in nadzora je ključnega pomena za preprečevanje nedovoljenih vplivov na vodenje družb ter vplivov posameznikov ali skupin, ki praviloma pričakujejo in zahtevajo postavljanje zasebnih interesov pred interese družbe.

Država ima v Republiki Sloveniji neposredno ali posredno v rokah še vedno velik del gospodarstva, zato je učinkovito upravljanje družb pod prevladujočim vplivom države ali lokalnih skupnosti nujno za učinkovito in uspešno gospodarstvo, ki bo v prihodnje sposobno zagotavljati nova delovna mesta in bo vsem prebivalcem te države prinašalo blaginjo.

Boris Štefanec, predsednik

PRIJAVI SE NA NOVICE

na našem e-naslovu:
<https://www.kpk-rs.si/sl/prijava-na-novice-in-KPK-Vestnik>

SREČNO!

INTEGRITETA, ODGOVORNOST, VLADAVINA PRAVA

REZULTATI RAZISKAVE

“Proces lastninskega preoblikovanja podjetij v Sloveniji in razvoj koruptivnih praks”

Analizo procesa privatizacije v Republiki Sloveniji je v sodelovanju s Komisijo za preprečevanje korupcije izvedla Ekonomska fakulteta Univerze v Ljubljani in jo je na nedavnem dogodku, ki ga je komisija organizirala skupaj z Gospodarsko zbornico Slovenije in pod časnim pokroviteljstvom Veleposlaništva Združenega kraljestva Velike Britanije in Severne Irske pod naslovom »Država – (ne)odgovorna lastnica«, predstavila tudi širši javnosti. Analiza (1) prikazuje institucionalno strukturo slovenskega modela privatizacije od začetka devetdesetih let do danes, (2) podaja analizo upravljanja v slovenskih podjetjih, pri čemer je poseben poudarek na analizi upravljanja v podjetjih, v katerih je država obdržala posredni oziroma neposredni lastniški delež, ter (3) prikazuje sistem državnih pomoči v Sloveniji, Evropski uniji in primerljivih državah (ZDA, Kitajska, Avstralija) in njihovo učinkovitost.

Končni izidi privatizacije

Rezultati preživetja in uspešnosti podjetij, ki so šla skozi privatizacijo, kažejo, da je do leta 2012 preživelo 766 oziroma slabih 54 odstotkov podjetij, ki so šla skozi proces lastninskega preoblikovanja. Od podjetij, ki niso preživela, je dobrih 16 odstotkov do leta 2012 končalo v stečaju ali likvidaciji, podoben delež pa se je prestrukturiralo na način, da so bila prevzeta ali pripojena k drugemu podjetju.

Med letoma 1994 in 2004 so v olastninjenih podjetjih naraščali tako poslovni prihodki kot vrednost kapitala, kjer pa je po letu 2008 prišlo do občutnega 25-odstotnega padca. Vrednost kapitala se po letu 2008 ni občutneje znižala, kar bi lahko pripisali temu, da učinek krize še ni bil v celoti zajet in se bodo opisi terjatev in slabitve dogajali tudi v prihodnosti. Gibanje števila zaposlenih med letoma 1994 in 2012 pa kaže izrazit padajoč trend. S skoraj 250.000 zaposlenih v letu 1994 so preživela podjetja v letu 2012 zaposlovala le še 100.000 zaposlenih. Povprečno preživelo podjetje je v letu 2012 zaposlovalo za tretjino manj zaposlenih kot v letu 1994, kar pomeni, da je kumulativni učinek znižanja zaposlenih posledica likvidacij in stečajev.

Sistem vladanja v podjetjih

Analiza obnašanja podjetij v obdobju po procesu lastninskega preoblikovanja je povezana tudi s sistemom vladanja podjetij. Proces lastninskega preoblikovanja podjetij je bil razmeroma učinkovit v primeru malih in srednje velikih podjetij. Mnoga izmed njih so odkupila delež s strani investicijskih in državnih skladov (KAD in SOD). Velika podjetja so se, po drugi strani, znašla v položaju, ko niso mogla odkupiti deleža s strani državnih skladov in so tako ostala v posredni državni lasti. Nosilci ekonomske politike in politiki so konec devetdesetih let hitro ugotovili, da jim je tovrstni način lastninskega preoblikovanja podjetij omogočil posredni nadzor nad

REZULTATI RAZISKAVE

Σ velikimi podjetji, saj so imeli pomemben vpliv na kadrovanje v nadzornih svetih, ki imenujejo upravo družbe.

Tovrstnega kadrovanja je bilo po ugotovitvah raziskovalcev največ v panogi energetike, po letu 2007 pa tudi v podjetjih, ki so gospodarske javne službe (oskrba z vodo, ravnanje z odpadki in odpadki). Raziskovalci z Ekonomske fakultete (dr. Polona Domadenik in ostali) so v svoji študiji iz leta 2014 na primeru dvotirno upravljanih slovenskih družb ugotovili, da večji delež nadzornikov z ustreznimi političnimi povezavami znižuje produktivnost podjetij. Če je bil v petčlanskem nadzornem svetu en član imenovan na podlagi političnih referenc, to v povprečju zniža skupno faktorsko produktivnost za 2,25 odstotka, če primerjamo produktivnost tega podjetja s podobno velikim podjetjem, ki deluje v isti panogi.

Po letu 2005 je OECD pričel opozarjati Slovenijo na neučinkovit management v podjetjih s pretežnim državnim lastništvom. Leta 2009 je bila ravno na podlagi priporočil OECD ustanovljena Agencija za upravljanje kapitalskih naložb (AUKN), ki naj bi bedela nad upravljanjem podjetij v državni lasti, povečevala njihovo dividendno uspešnost in zagotavljala dolgoročni razvoj. Na podlagi podatkov o kadrovanju nadzornikov in študij primerov pa lahko ugotovimo, da kadrovanje tudi v novem sistemu upravljanja ni postalo učinkovitejše in nepovezano s politiko.¹

Raziskovalci z Ekonomske fakultete ugotavljajo, da primerjava števila nadzornikov v obdobju med letoma 1996 in 2012 med dvema skupinama podjetij, privatiziranimi podjetji in vsemi podjetji z dvotirnim sistemom upravljanja, ne izkazuje razlik v povprečjih. Število nadzornikov v povprečnem podjetju je razen leta 2001 malenkost višje pri vseh podjetjih v primerjavi s skupino privatiziranih podjetij. Po letu 2002 pa lahko zaznamo splošen trend upadanja števila nadzornikov v obeh skupinah podjetij.

Delež politično povezanih nadzornikov je po letu 2000 naraščal vse do leta 2007, od leta 2008 pa je začel upadati. Upad je bil izrazitejši v skupini privatiziranih podjetij in je sovpadal s spremembo lastništva v posameznih podjetjih. Kljub vsemu je bil delež politično povezanih nadzornikov v letu 2012 še vedno zelo visok in je znašal 25 odstotkov. Kot smo že omenili, se je delež v določenih panogah (energetika, komunalne storitve) glede na leto 2007 zmanjšal le za malenkost, medtem ko je bilo v drugih panogah zmanjšanje precej očitnejše. V povprečnem slovenskem podjetju z dvotirnim sistemom upravljanja je delež politično povezanih nadzornikov v povprečju nižji za 5 odstotnih točk, če ga primerjamo s povprečnim podjetjem, ki je šlo skozi proces lastninjenja.

Državne pomoči

Celoten vzorec raziskave je zajel 224.433 opazovanj. Povprečno podjetje je imelo v obdobju med letoma

1998 in 2012 zaposlenih 33 ljudi in je ustvarilo 19.768 evrov dodane vrednosti na zaposlenega. Podjetja, ki so dobila državno pomoč, so bila večja in so v povprečju zaposlovala 91 ljudi ter beležila 21.574 evrov dodane vrednosti na zaposlenega. V povprečju je državna pomoč v obdobju med letoma 1998 in 2012 znašala 93.046 evrov, mediana pa je bila občutno nižja (4.000 evrov). V obdobju med letoma 1998 in 2012 je bilo skupno dodeljenih 6,2 milijarde evrov državnih pomoči.

Slovenija ima izredno visok delež dodeljenih pomoči s pomočjo dotacij, v manjšem delu so uporabljene davčne olajšave in garancije, medtem ko so vsi ostali instrumenti bolj ali manj zanemarljivo majhni. V ostalih državah je pestrost uporabe različnih instrumentov večja. Davčne olajšave v EU so v obdobju 2009 – 2011 predstavljale kar 39,81 odstotka vseh pomoči.

Členitev državnih pomoči po priglasiateljih kaže, da je v obdobju med leti 1998 in 2012 skoraj 1,5 milijarde evrov državnih pomoči priglasilo Ministrstvo za gospodarstvo, s skoraj milijardo evrov sredstev pa sledi Ministrstvo za finance. Dobrih pol milijarde evrov je v enakem obdobju priglasilo Ministrstvo za promet, nekaj manj pa še Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo.

Porazdelitev pomoči je bila zelo neenakomerna. 25 odstotkov podjetij je v proučevanem obdobju, na primer, dobilo subvencijo nižjo od 1.400 evrov (v stalnih cenah iz leta 2012), 10 odstotkov tistih z najvišjimi subvencijami pa je dobilo več kot 107.150 evrov. Vsota vseh subvencij na podjetje v obdobju med letoma 1998 in 2012 kaže, da je 90,8 odstotka vseh državnih pomoči prejelo 10 odstotkov podjetij, ki so v obdobju 15 let dobila vsaj 3,2 milijonov evrov. Polovica podjetij, ki je dobila subvencijo, ni preseгла 10.151 evrov, kar pomeni, da je 50 odstotkov podjetij dobilo 0,55 odstotka vseh državnih pomoči.

Učinek državnih pomoči na produktivnost dela v podjetjih se je izkazal za negativnega, tudi v primeru, če je upoštevan odlog (zamik) v delovanju subvencij in celo v primeru, da je šlo za subvencije za raziskave in razvoj, kar je izjemno zaskrbljujoče. Prve analize pa hkrati kažejo, da ni bistvenih odstopanj v višini državne pomoči, ki so jo dobila podjetja z več kot 5 zaposlenimi brez politično povezanih nadzornikov v primerjavi s tistimi podjetji, ki so imela nadzornike s političnimi povezavami.

1 O kadrovanju v podjetjih pod prevladujočim vplivom države je komisija septembra 2014 sprejela in objavila sistemsko načelno mnenje, dosegljivo na naslednjem naslovu: <https://www.kpk-rs.si/sl/nadzor-in-preiskave/odlocitve-in-mnenja-komisije/nacelna-mnenja/09/2014/sistemsko-nacelno-mnenje-glede-imenovanj-in-razresitev-clanov-nadzornih-svetov-in-uprav-druzob-pod-prevladujocim-vplivom-drzave>

PROJEKT VKLJUČI.VSE

KPK na konferenci o korupciji in transparentnosti pri kadrovanju

Komisija za preprečevanje korupcije je skupaj z ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ter Fakulteto za družbene vede Univerze v Ljubljani soorganizirala mednarodno konferenco na temo (ne)transparentnih in (ne)koruptivnih praks kadrovanja z vidika spola. Konferenca je del projekta Vključi.vse.

Uravnotežena zastopanost žensk in moških v procesih odločanja je načelo vključujoče družbe in eden od predpogojev za dejansko enakost spolov. Promocija uravnotežene zastopanosti spolov na vseh nivojih ter vseh področjih je cilj in zaveza, vzpostavljena tako na EU kot na nacionalni ravni.

V Sloveniji je splošna zaveza za uravnoteženo zastopanost spolov zapisana v Zakonu o enakih možnostih žensk in moških, bila je tudi ena prednostnih nalog Resolucije o nacionalnem programu za enake možnosti žensk in moških, 2005-2013. Več kakor 60 odstotkov oseb z diplomo terciarne stopnje je v Sloveniji žensk; ženske pri nas predstavljajo skoraj polovico delovne sile ter večinoma delajo s polnim delovnim časom. Upošteva izobrazbo, ženske vstopajo na trg dela boljše usposobljene kakor moški, vendar pa jih je bistveno manj na najvišjih mestih gospodarskega odločanja. Spolni stereotipi so eden najbolj trdovratnih vzrokov za neenakost spolov, običajno vplivajo na izbiro smeri izobraževanja ter na karijerne poti in možnosti žensk in moških. Na konferenci so razpravljavci govorili o tem, ali so postopki in načini kadrovanja lahko ovira za uravnoteženo zastopanost žensk in moških na menedžerskih položajih, kakšne so slovenske kadrovske prakse, kako je v drugih državah ter ali sta korupcija in spol

sploh povezana.

Na konferenci so bili predstavljeni rezultati raziskav o vplivu kadrovanja v nadzorne svete na produktivnost podjetij, o razlikah med kariernimi potmi slovenskih menedžerk in menedžerjev, o transparentnosti pri kadrovanju kot možni oviri za enakost spolov. Udeleženci so lahko slišali tudi pogled menedžmenta na to, ali je transparentnost naložba ali ovira za poslovanje, kakšne so spolne dimenzije korupcije v mednarodni perspektivi, kakšne so učinkovite politike za naslavljanje tega problema.

Boris Gramc s komisije je predstavil rezultate analize, ki jo je izvedla služba Komisije za preprečevanje korupcije za analitično in informacijsko varnost in ki se osredotoča na oceno korupcijskih tveganj, vključno s klientelizmom, pri zaposlovanju v javnem sektorju v obdobju menjav vlad za štiri menjave vlad in županov od lokalnih volitev 2004 do novembra 2013. Analiza pokaže, da se v zadnjem mesecu obstoja vlade v javni sektor, tj. v javne organe in v družbe v večinski lasti države, prezaopli značilno več oseb, prej zaposlenih na zaupanje, kot v ostalih mesecih. Čeprav to še ne more biti zadosten pogoj za »sodbo«, da so takšne zaposlitve koruptivne ali drugače nepravilne, pa nadaljnja analiza pokaže, da v 14 od 18 podrobneje preiskovanih primerov obstaja sum, da so bili postopki izvedeni netransparentno oziroma sporno, kar korupcijska tveganja močno povečuje. Ob tem je analiza pokazala tudi, da je bilo med obravnavanimi osebami, zaposlenimi na zaupanje in nato »prezaposlenimi« v javni sektor, značilno več žensk kot moških.

Prvi festival protikorupcijskega filma »Film proti korupciji«

V okviru preventivnih in ozaveščevalnih dejavnosti Komisija za preprečevanje korupcije v sodelovanju s Slovensko Kinoteko v času od 16. do 30. decembra 2014 pripravlja prvi festival protikorupcijskega filma »Film proti korupciji«.

Festival je odprla projekcija kulturnega nemega filma Denar Marcela L'Herbierja, ki ga je v živo spremljal kinotečni hišni pianist Andrej Goričar.

Festival zaključuje sklop letošnjih preventivnih in ozaveščevalnih aktivnosti Komisije za preprečevanje korupcije v okviru Tedna boja proti korupciji, s katerim smo začeli oktobra 2014 in bo postal tradicionalen. V okviru festivala bomo v sodelovanju s Slovensko Kinoteko v decembru predvajali 12 filmov na temo korupcije in boja proti korupciji.

Ob posameznih filmih pa bomo pripravili tudi spremljevalne dogodke:

• petek, 19. decembra: Toni Cahunek

Projekciji filma ob 19. uri 'Svet stav' (Toni Cahunek, Slovenija, 2013) bo sledil pogovor z avtorjem filma Tonijem Cahunekom. Pogovor se bo nanašal tudi na naslednjo projekcijo (ob 20.30 uri) filma Podtikanje (The Set-Up, Robert Wise, ZDA, 1949).

• torek, 23. decembra: Blaž Zgaga in Jaka Elikan

Projekciji filma ob 19.00 'Lahko noč in srečno' (Good Night and Good Luck, George Clooney, ZDA, 1993) bo sledil pogovor s preiskovalnim novinarjem Blažem Zgago iz Centra za preiskovalno novinarstvo in novinarjem Planet TV Jako Elikanom. Pogovor bo povezovala namestnica predsednika Komisije za preprečevanje korupcije Alma Sedlar.

• sobota, 27. decembra: Goran Forbici, Vid Doria in Simon Dreven

Projekciji filma ob 19. uri 'Hvala, ker kadite' (Thank You for Smoking, Jason Reitman, ZDA, 2005) bo sledil pogovor s Goranom Forbicijem iz Centra za informiranje, sodelovanje in razvoj nevladnih organizacij (CNVOS), Vidom Doria iz Društva Integriteta in lobistom Simonom Drevnom. Pogovor bo povezoval Jaka Kosmač iz Komisije za preprečevanje korupcije.

OECD izdal Poročilo o podkupovanju tujih javnih uslužbencev

Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) je 2. decembra 2014 izdala Poročilo o podkupovanju tujih javnih uslužbencev. Gre za analizo ureditve področja, ki ga ureja Konvencija o boju proti podkupovanju tujih javnih uslužbencev v mednarodnem poslovanju. OECD je leta konvencijo sprejel leta 1997, v veljavo pa je stopila leta 1999. Konvencija zavezuje Republiko Slovenijo od leta 2001, že pred članstvom v OECD pa je Slovenija zastopala svoje interese v Delovni skupini OECD proti podkupovanju v mednarodnem poslovanju (Working Group on Bribery in International Business Transactions).

Ključne ugotovitve poročila, ki obravnava 427 primerov so, da več kot polovica primerov vključuje vodstvene delavce podjetij, en od treh primerov se začne s samoprijavo, 57 odstotkov primerov podkupovanja tujih javnih uslužbencev pa se zgodi v povezavi z javnim naročanjem. V dveh odstotkih primerov so preiskavo sprožili žvižgači, v treh četrтинah primerov pa so bila plačila opravljena prek posrednikov. Skupaj so države članice v pregledanem obdobju zaprle 80 posameznikov, ki so podkupovali tuje javne uslužbence in naložile 261 denarnih kazni.

Slovenija je v poročilu omenjena kot ena izmed držav, v katerih smo obravnavali primere, v katerih so javni uslužbenci prejeli podkupnine v kontekstu mednarodnih poslovnih transakcij.

KPK obiskala delegacija iz Jemna

Ljubljana – V četrtek, 27. novembra, in petek, 28. novembra 2014 je Komisijo za preprečevanje korupcije v organizaciji Svetovne banke obiskala delegacija Republike Jemen.

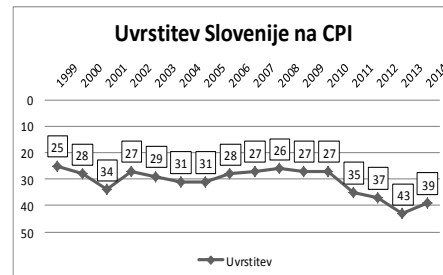
Devetčlansko delegacijo iz Jemna so sestavljali predstavniki različnih vladnih služb, med njimi tudi predstavniki Vrhovnega državnega organa za boj proti korupciji (SNACC), vodil pa jo je Mohammed Hamoud AlJaifi. Delegacija je sprejel predsednik komisije Boris Štefanec.

Goste je še posebej zanimala urejenost področja nadzora nad premoženjskim stanjem v Sloveniji, predstavniki komisije pa so jim predstavili tudi delovanja aplikacije Supervisor.

Odzivi KPK na oceno TI 2013 – Ni še razlogov za veselje

Ljubljana – Transparency International (TI), krovna organizacija nevladne organizacije

Društva Integriteta, je danes, 3. 12. 2014, objavila indeks zaznave korupcije za leto 2014 (CPI). Gre za vsakoletno raziskavo, ki meri zaznavo stopnje korupcije v javnem sektorju v posamezni državi. Med 175 državami, vključenimi v letošnjo raziskavo, se je Slovenija uvrstila na 39. mesto, kar je štiri mesta boljše kot lani, ko je zasedla 43. mesto.

Letos je Slovenija dosegla indeks 58, pri čemer rezultat »0« pomeni visoko koruptivnost države, rezultat »100« pa korupcijsko »zelo čisto« državo.

Z vidika Slovenije govorimo torej o rahlem izboljšanju, saj smo lani dosegli indeks 57.

Žal pa komisija pri svojem delu tega napredka še ni zaznala, korupcija in ne prevzemanje odgovornosti za svoja ravnanja na ključnih funkcijah v politiki in gospodarstvu je še vedno ena izmed temeljnih ovir Republike Slovenije, da bi dosegla boljši rezultat kot ga je. Že lansko leto je komisija v odzivu na indeks zaznave korupcije opozorila, da so za konkreten premik potrebni konkretni ukrepi na vseh ravneh.

Sicer gre pozdraviti, da je tudi nova vlada pristopila k nadaljevanju aktivnosti v zvezi z ukrepi za preprečevanje korupcije, a konkretnih ukrepov še ni, čeprav je Komisija že lani opozorila, da smo z njimi v zamudi.

Tudi letos ne moremo mimo tega, da je vrsta izpostavljenih politikov v predkazenskih in kazenskih postopkih, povezanih z domnevno zlorabo njihove funkcije kot ne moremo mimo tega, da so bili državljani to pripravljene spregledati in so tako na lokalnih kot na državnih volitvah svoje zaupanje ponovno položili v roke izpostavljenih politikov.

S »sorazmerno ničelno toleranco« do korupcije v Sloveniji tudi v prihodnosti ne bomo ne krojili in ne delili vrha lestvice.

Nov način objave podatkov o lobističnih stikih

Ljubljana – Na spletnih straneh Komisije za preprečevanje korupcije je na spodnji povezavi dostopen nov način objavljanja podatkov o lobističnih stikih, pridobljenih na podlagi prejetih zapisov lobističnih stikov lobirancev, in sicer od 1. 8. 2014 dalje.

Po novem so na spletu objavljeni v obliki tabele naslednji podatki: zaporedna številka (ta se nadaljuje od 31. 7. 2014 dalje); funkcija/položaj lobiranca; naziv politične stranke/institucije; datum stika; status lobista; inte-

resna organizacija; namen in cilj lobiranja, vključno s podrobnejšimi podatki.

Objavljeni so podatki iz prejetih zapisov o lobističnih stiki, ki imajo vse elemente lobiranja po določbah Zakona o integriteti in preprečevanju korupcije, ne pa tudi podatki o zapisih, ki teh elementov nimajo. Pojasnjemo, da število lobističnih stikov ni nujno enako številu prejetih zapisov lobističnih stikov, saj lahko en prejeti zapis zajema podatke več lobističnih stikov.

Naloga in cilj komisije je zagotoviti učinkovit nadzor nad lobiranjem in preprečiti netransparentno delovanje v javnih zadevah. Komisija se odločno zavzema, da morajo biti vplivi interesnih organizacij na politične odločitve pregledni, javni in odkriti, s čimer se lobiranje zavaruje pred morebitnimi sumljivimi pritiski, vsiljevanji, nadlegovanji in tudi morebitnimi poskusi podkupovanja, hkrati pa se interesnim organizacijam omogoči objektivno in zakonito posredovanje njihovih interesov političnim odločevalcem. Lobirane osebe morajo o stikih z lobisti sestaviti zapis in ga posredovati komisiji v roku treh dni od stika z lobistom.

Povezavo do novega načina objave najdete na [spletnih straneh komisije](#).

Komisija uspešno zaključila pilotnega projekt z Vrtci Žalec

Žalec – Komisija si želi, da bi pilotni projekt z Vrtci Občine Žalec projekt postal temelj za nadaljnje podobne preventivne projekte na področju vzgoje vrednost in poštenosti med mlajšimi generacijami.

Vrtci Občine Žalec so na povabilo Komisije za preprečevanje korupcije od septembra do novembra 2014 razvijali pilotski projekt Korupcija ali poštenost, s katerim so pri otrocih spodbujali razmišljanja o moralnih vrednotah, osredotočenih na poštenost. V projektu je sodelovalo 305 štiri do šestletnih otrok s strokovnimi delavkami iz 14 oddelkov.

V okviru projekta so se otroci skozi preprosto zgodbo sodelavke komisije Barbare Fürst o Mojci, Tevžu in kočijažu, srečali in spoznavali s pojmom korupcija. Vsebine so se oddelki lotili na različne inovativne načine. Tako so nastale nove zgodbe in ilustracije, zanimiva razmišljanja otrok (med drugim izjava otroka: »ne vem, kaj je korupcija, vem pa, da je nekaj slabega«), dialogi. Starši so podprli prizadevanja s pogovori na to temo doma in s tem prispevali k skupnemu razvoju pozitivnih vrednot. Komisija za prepreče-

vanje korupcije si želi, da bi ta projekt postal temelj za nadaljnje podobne preventivne projekte na področju vzgoje vrednost in poštenosti med mlajšimi generacijami.

Rezultate projekta oziroma znanje, ki so ga otroci pridobili, so predstavili na odru Doma II. slovenskega tabora Žalec 25. novembra 2014. Sodelujoče je uvodoma pozdravila Alma Sedlar, namestnica predsednika komisije. Sedlarjeva je poudarila, da moramo za uspešno zajezitev pojava korupcije začeti pri preprečevanju vzrokov zanjo. Kot najpomembnejša koraka pri tem pa je izpostavila vzgojo in izobraževanje za temeljne moralne in etične vrednote ter spremembo miselnosti. S tem pa je pomembno začeti pri najmlajših. »Na Komisiji si prizadevamo, da bi vsebine s področja integritete in boja proti korupciji postali del obveznih kurikulumov v osnovnih in srednjih šolah. Zato so rezultati pilotnega projekta v vrtcu Žalec tako zelo pomembni. Prizadevne vzgojiteljice so - kljub morebitnim začetnim dvomom, ali bodo tako majhni otroci sploh sposobni razmišljati o pojmih kot je 'poštenost', dokazale, da lahko ob pravi spodbudi tudi štiri do šestletni otroci o temeljnih etičnih vrednotah in pojmih razmišljajo na presenetljivo suveren in izviren način,« pravi Sedlarjeva.

Na prireditvi je prisotne pozdravil tudi Janko Kos, župan občine Žalec. V avli doma pa je bila na dan prireditve razstava likovnih del vseh sodelujočih oddelkov. Za čas prvega Filmskega festivala protikorupcijskega filma (december 2014) smo razstavo preselili v predverje Slovenske Kinoteke.

KPK na tretjem srečanju Svetovne banke International Corruption Hunters Alliance

Washington – Svetovna banka je med 8. in 10. decembrom 2014 v Washingtonu organizirala tretje biennial srečanje International Corruption Hunters Alliance (ICHA), katerega se je udeležilo okoli 350 predstavnikov iz več kot 130 držav. Na vabilo Svetovne banke se je dogodka udeležil tudi predstavnik komisije.

Srečanje je bilo namenjeno ustvarjanju in krepitvi mednarodnih vezi med predstavniki organov boja proti korupciji, tožilcev, strokovnjakov s področja boja proti korupciji, predavateljev, ki obravnavajo problematiko korupcije, predstavnikov mednarodnih organizacij in civilnih organizacij. Uvodna nagovora sta imela predsednik Svetovne banke dr. Jim Yong Kim in britanski princ William, ki sta poudarili pomembnost vztrajanja in

krepitve boja proti korupciji, pri čemer je še posebno pomembno mednarodno sodelovanje in izmenjava informacij in znanj, saj ima korupcija izjemno negativne posledice za celotno svetovno gospodarstvo, posledično pa vpliva na življenje vsakega posameznika.

Srečanje je bila odlična priložnost za izmenjavo znanja in izkušenj, tako pri tradicionalnih kakor alternativnih pristopih k boju proti korupciji. Osrednja pozornost letošnjega srečanja je bila namenjena boju proti korupciji, ki je povezan z nedovoljenimi mednarodnimi odlivi finančnih sredstev velikih vrednosti.

Tridnevno srečanje je bilo organizirano v obliki predavanj in predstavitev, med katerimi je bilo eno predavanje namenjeno tudi učinkovitemu hranjenju in upravljanju z elektronskimi bazami podatkov in dokumentov. Predstavniki Komisije za preprečevanje korupcije je predstavil spletno aplikacijo Supervizor in njeno uporabnost pri vsakdanjem delu. Odzivi predstavnikov Svetovne banke in tudi udeležencev srečanja so bili zelo pozitivni, vsi pa so bili tudi pripravljeni za sodelovanje oziroma nudenje medsebojne pomoči pri nadaljnjem delu. Komisija za preprečevanje korupcije bo pridobljeno znanje in izkušnje koristno uporabila pri preiskavah koruptivnih dejanj.

DUTB je za zunanje izvajalce porabila 12 milijonov evrov

Ljubljana – Senat komisije je potrdil končno poročilo v primeru Družbe za upravljanje terjatev bank d.d. (DUTB) po preučitvi odziva naslovnikov, ki jim je komisija poročilo poslala v odziv novembra. Komisija je ugotovila, da je DUTB za zunanje izvajalce v obdobju od ustanovitve do 31. 8. 2014 porabila 12 mio EUR. Poudarjamo, da gre pri tem za nakazila zunanjim izvajalcem in ne zunanjim svetovalcem kot se je ponekod napačno navajalo v medijih. V ta znesek so namreč všteta plačila tako zunanjim svetovalcem kot tudi vsem ostalim zunanjim izvajalcem, kar vključuje sodišča, notarje, storitve prevajanja ipd. ter tudi znesek, ki ga je DUTB za izvedbo računovodskih, poročevalskih in IT storitev vodenja tveganih postavk plačala Novi KBM in NLB.

Komisija je 6. novembra 2014 poročilo in oceno stanja DUTB posredovala predsedniku Vlade Republike Slovenije, ministru za finance ter DUTB. Prejela je odzive vseh treh in jih je tudi preučila. Celotnega poročila komisija ne bo javno objavila, ker vsebuje nekatere zakonsko varovane podatke.

Ugotovitve poročila

Komisija je tako v vmesnem kot končnem poročilu izpostavila ključne ugotovitve uresničevanja korupcijskih tveganj v sistemu delovanja DUTB na naslednjih področjih:

- zunanji izvajalci,
- kadrovanje in prejemki zaposlenih,
- interni akti, pravilniki in postopki odločanja,

• korporativno upravljanje.

Pri tem poudarjamo, da se komisija ni opredeljevala do višine in zakonitosti prejemkov zaposlenih na DUTB, je pa v svojem poročilu postavila dvom v zvezi z višino prejemkov glede na učinke dela oziroma poslovanja DUTB v obdobju od ustanovitve DUTB 19. 3. 2013 do 31. 8. 2014. To je obdobje na podlagi katerega je komisija pripravila poročilo.

Poleg tega je komisija v poročilu posebno pozornost namenila tudi področju izvajanja nadzora nad delovanjem DUTB, ki je v pristojnosti Ministrstva za finance.

Dosedanje delovanje DUTB na področju najemanja zunanjih izvajalcev, kadrovanja ter nezagotavljanje sledljivosti in transparentnosti sprejemanja odločitev kažejo na slabo prakso in nedoseganje najvišjih standardov korporativnega upravljanja. Komisija zato dvomi v učinkovitost izvajanja nadzora DUTB nad zakonitostjo, gospodarnostjo in učinkovitostjo procesov odobravanja kreditov in naložb v bankah, deležnih ukrepov po ZUKSB.

Vsa s strani komisije izražena mnenja, opazanja ali opozarjanja so podana z namenom odprave vseh tveganj, ali celo nepravilnosti, in terjajo takojšnje ukrepanje. V trenutnem času in okolju urejanje problematike tako pomembnega področja kot je sanacija bank in posledično upravljanje z davkoplačevalskimi sredstvi, ne opravičuje takšne netransparentnosti notranjega delovanja subjekta kot je DUTB. Z vidika komisije so zaskrbljujoče predvsem ugotovitve, ki zadevajo tveganja za nastanek nasprotja interesov pri najemanju zunanjih izvajalcev in zaposlovanju.

Poslanica ob mednarodnem dnevu boja proti korupciji

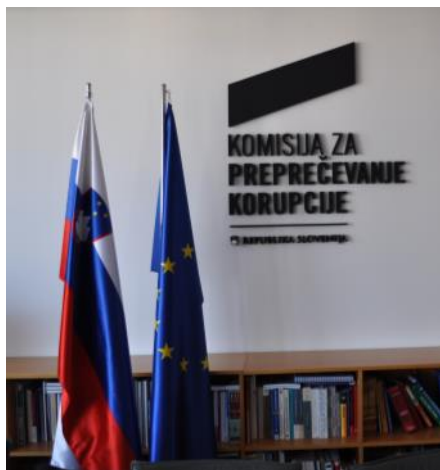
Poslanica komisije ob 9. decembru – Mednarodnem boju proti korupciji

Ljubljana – Mednarodni dan boja proti korupciji zaznamuje obletnico podpisa Konvencije Združenih narodov proti korupciji, prvega pravno zavezujočega instrumenta za boj proti korupciji, ki je bil podpisan 9. decembra 2003 v Meridi v Mehiki. Konvencija je stopila v veljavo v letu 2005, Slovenija pa je k njej pristopila leta 2008. Zagovorniki boja proti korupciji po vsem svetu ta dan obeležujejo z raznimi aktivnostmi z namenom ozaveščati in vključiti širšo javnost v učinkovitejši boj proti korupciji in goljufijam.

Tudi Komisija za preprečevanje korupcije vsako leto obeležuje ta dogodek z ozaveščanjem javnosti in spremljajočimi aktivnostmi.

Prvi korak, ki ga mora narediti vsaka družba, je spoznanje, da je korupcija resničen, vseprisoten problem, ki se pojavlja v številnih oblikah. Korupcija ni le podkupovanje, korupcija je tudi marsikaj drugega, manj oprijemljivega, opaznega, a enako škodljivega za delovanje družbe. Po našem mnenju je prvi korak slovenska družba že naredila, zdaj sledijo naslednji, ki morajo biti usmerjeni v obvladovanje in preprečevanje pojava koru-

pcije. Obvladovanje in preprečevanje korupcije poteka po svetu na številne načine, lahko gre za uvedbo etičnih kodeksov, dosledno izvajanje načrta integritete v posamezni instituciji, poročanje predstojniku o morebitnem nasprotju interesov, pravočasno in točno poročanje o premoženjskem stanju ali pa dosledno poročanje o lobističnih stikih. Preprečevanje korupcije je dolžnost in naloga vseh, komisija in drugi nadzorni organi pa bomo s svojim delom še naprej krepili zaupanje, integriteto in preprečevali korupcijo tam, kjer je posameznik s svojim ravnanjem ne more.

Deveti december je tudi dan, ko se državni organi, organizacije za preprečevanje in boj proti korupciji, mednarodne organizacije ter nevladne organizacije po svetu skupaj zadržemo v preteklo leto, v vzpone in padce in iz njih potegnemo pomembne lekcije – kam in kako naprej.

Poročilo Evropske unije

V mesecu februarju je Evropska komisija objavila prvo Evropsko protikorupcijsko poročilo. Poročilo je pregled stanja na področju omejevanja korupcije in izkaz spoznanja, da korupcija ni zgolj problem držav v razvoju ali posameznih držav članic EU, ampak je resen problem vseh članic in sistemski problem celotne EU. Sprejeto poročilo v delu, ki se nanaša na Republiko Slovenijo za komisijo ni bilo presenečenje. Izpostavilo je problem pomanjkanja integritete, uveljavljanja odgovornosti in nizke politične ter pravne kulture nosilcev javnih funkcij, počasnost delovanja pravosodnega sistema, področje javnega naročanja, nasprotje interesov in klientelizem pri poslovanju z državo ter državnimi podjetji, nesorazmerno močne politične vplive in pomanjkanje transparentnosti ter nadzora pri delovanju podjetij v državni lasti (vključno s slabo banko), pomanjkljiv pravni okvir nadzora nad premoženjskim stanjem funkcionarjev in poslovodnih oseb ter nadzornikov v državnih podjetjih ter nezadostne kadrovske in finančne kapacitete nekaterih nadzornih organov, vključno s komisijo.

Indeks zaznave korupcije

V letošnjem letu se je trend padanja obrnil,

Slovenija je na lestvici indeksa zaznave korupcije mednarodne nevladne organizacije Transparency International v primerjavi z lanskim letom napredovala za štiri mesta, in sicer na 39. mesto, pa vendar, kot je komisija zapisala že ob predstavitvi rezultatov, razlogov za veselje še ni. Komisija »zaznanega« napredka pri svojem delu še ni ugotovila. Resne pobude politike za omejevanje in preprečevanje sistemske korupcije tudi ni bilo, prav tako pa je na vseh ravneh še vedno prisotno kronično ne prevzemanje odgovornosti za svoja ravnanja – od politike in javnega sektorja do gospodarstva. Vseeno pa bi radi izpostavili, da premiki so. Premiki na bolje. Izpostaviti bi želeli, da so k pripravi kodeksov etike že pristopili nekateri organi, ki so bili še pred kratkim do tega zadržani – Državni zbor in Državni svet.

Z osebno integriteto do večjega zaupanja

V zadnjih letih se po vsem svetu srečujemo z upadanjem zaupanja v vladajoče elite. Po raziskavi Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj – OECD le 40 odstotkov državljanov članic še zaupa v delovanje svoje vlade. Po podatkih, ki nam jih dnevno predstavljajo javnomnenjske raziskave, je v Sloveniji ta odstotek še nižji. Dr. Urban Vehovar nam je včeraj na posvetu z naslovom Država – (ne)odgovorna lastnica v svoji predstavitvi prikazal še bolj zaskrbljujoče podatke, ki kažejo drastično erozijo zaupanja slovenske družbe v vladajoče elite in kronično apatijo volivcev. Grajenje zaupanja bo v prihodnjih letih ključnega pomena za sprejemanje boljših odločitev in zagotavljanje blaginje v državi, saj lahko do dobrih odločitev in njihove implementacije pridemo le z vključujočo in aktivno civilno družbo.

Ključni dejavnik v boju proti korupciji in krepitvi ter vzpostavljanju zaupanja je in še vedno ostaja osebna integriteta. Osebna integriteta posameznikov in krepitev integritete v instituciji sta tista dejavnika, ki odločilno vplivata na uspeh boja proti korupciji. V prvi meri imamo tu v mislih osebno integriteto najvišjih funkcionarjev, visokih javnih uradnikov, gospodarstvenikov in drugih predstavnikov elit slovenske družbe, ki morajo z visoko stopnjo osebne integritete dati zgled preostali družbi in jim vlivati upanje, da se pošteno in etično ravnanje obrestuje.

V Sloveniji se bo potrebno začeti zavedati, da status quo, ki je predvsem v interesu političnih elit in nekaterih interesnih skupin, ne bo prinesel ne sprememb in še manj zelenih izboljšav. Spremembe bomo dosegli s spremembo svojega ravnanja, za spremembe na bolje pa bomo primorani ubrati težjo pot. Osebna integriteta vsakega posameznika mora postati vrhovna vrednota vsakega posameznika oz. kot je dejal Alan K. Simpson: »Če imaš integriteto, nič drugega ni pomembno. Če nimaš integritete, nič drugega ni pomembno.«

KOMISIJA V ŠTEVILKAH

Posledica transparentnega delovanja vsakega organa je odgovorno ravnanje. Del transparentnosti je pregled dela skozi številke. Ker je transparentnost eno izmed vodil Komisije za preprečevanje korupcije in standard, ki ga zagovarjamo kot univerzalno načelo javnega sektorja, v KPK Vestniku objavljamo mesečno osvežene podatke o naših aktivnostih.

Spodnji podatki predstavljajo aktivnosti komisije v letu 2014.

Prijave

Število prejetih prijav	686
Število vseh rešenih prijav	489 (prijave prejete v 2014*)

* Številka ne vključuje podatka o prijavah prejetih v prejšnjih letih, rešenih v 2014

Pravna mnenja, pojasnila in odgovori

Področje nasprotja interesov	68
Področje nezdružljivosti funkcij	79
Področje omejitev poslovanja	72
Področje premoženjskega stanja	201
Področje lobiranja	13
Področje načrtov integritete	446
Področje protikorupcijske klavzule	11
Skupaj izdanih pojasnil	890

Področje nezdružljivosti funkcij

Število opozoril funkcionarjem glede nezdružljivosti funkcij	8
Število odločb poklicnim funkcionarjem za opravljanje dodatne pridobitne dejavnosti	1

Zahteve za dostop do informacij javnega značaja

Število skupno prejetih vlog	117
Število vseh v celoti zavrženih vlog	7
Število vseh delno ugodenih vlog	23
Število vseh ugodenih vlog	85
Število vlog v postopku reševanja	2

Področje integritete

Število organov z vnesenimi tveganji	1.135 (59%)
Število tveganj	7.948
Število ukrepov	10.979

Izvedena izobraževanja in usposabljanja za javni sektor

Število izvedenih usposabljanj	43
Število udeležencev usposabljanj	2367

Področje protikorupcijske klavzule

Število izdanih dovoljenj za izvzetje iz dolžnosti vključitve protikorupcijske klavzule v pogodbe	0
---	---

Prekrškovni postopki zoper fizične osebe, pravne osebe in odgovorne osebe pravnih oseb (2013)

Število uvedenih prekrškovnih postopkov/ukrepov	60
Število pravnomočno zaključenih postopkov/ukrepov	38

KOLENDAR OBVEZNOSTI

SPROTNE OBVEZNOSTI

- Premoženjsko stanje** – vsi zavezanci razen oseb, odgovornih za javna naročila in uradnikov Državne revizijske komisije, morajo o spremembah v premoženjskem stanju komisiji poročati do 31. 1. 2015 za preteklo leto. Obrazec za poročanje je na voljo na spletnih straneh komisije.
- Osebe, odgovorne za javna naročila**, ki so v letu 2014 sodelovale v postopkih javnih naročil, morajo komisiji v celoti sporočiti podatke o svojem premoženjskem stanju do 31. 1. 2015.
- Uradniki Državne revizijske komisije** morajo podatke o premoženjskem stanju za preteklo koledarsko leto komisiji sporočiti do 31. 1. 2015.
- Lobiranje** – lobist, ki je vpisan v register lobistov v RS, mora komisiji o svojem delu za preteklo leto pisno poročati do 31. 1. tekočega leta.
- Prijava premoženjskega stanja** – takoj, najpozneje pa v enem mesecu po nastopu in prenehanju funkcije ali dela. Dolžnost poročanja o premoženjskem stanju velja še leto dni po prenehanju funkcije ali dela.
- Poročanje lobirancev o lobističnem stiku z registriranim ali neregistriranim lobistom** – v roku treh dni svojemu predstojniku in komisiji. Poleg tega komisiji v roku 10 dni o prepovedanih ravnanjih lobista.
- Poročanje o omejitvah poslovanja** – funkcionarji organu, v katerem opravljajo funkcijo, v enem mesecu po nastopu, nato pa najkasneje v 8 dneh po vsaki spremembi; organ komisiji posreduje podatke najkasneje v 15 dneh od njihovega prejema.
- Poročanje o nezdružljivosti funkcij** – funkcionar mora najpozneje v 30 dneh po izvolitvi ali imenovanju prenehati opravljati dejavnost oziroma funkcijo, ki je nezdružljiva z njegovo novo funkcijo.
- Poročanje o nasprotju interesov** – takoj pisno obvestiti svojega predstojnika oziroma komisijo, če ni predstojnika. Ob tem je potrebno prenehati z delom v zadevi, kjer je prišlo do nasprotja interesov – razen če bi bilo nevarno odlašati.

Podrobnejše informacije o rokih in obveznostih zavezancev po ZIntPK so dostopne na spletnih straneh Komisije za preprečevanje korupcije.

KPK Vestnik Komisije za preprečevanje korupcije je licenciran pod licenco Creative Commons priznanje avtorstva 2.5 Slovenija.

Ustvarjen je na podlagi dela, dostopnega na www.kpk-rs.si.
Dodatna dovoljenja, ki jih ne obsega ta licenca, so dostopna na anti.korupcija@kpk-rs.si.